



QORTI TA' L-APPELL

**ONOR. IMHALLEF
PHILIP SCIBERRAS**

Seduta tas-6 ta' Gunju, 2008

Appell Civili Numru. 20/2007

Mary Ann Guercio

VS

UCIM Co. Ltd

Il-Qorti,

Fid-9 ta' Ottubru, 2007, it-Tribunal ghal Talbiet tal-Konsumaturi ppronunzja s-segweni sentenza fl-ismijiet premessi:-

“It-Tribunal

Wara li ha konjizzjoni ta' l-Avviz fl-ismijiet fuq premessi pprezentat fit-3 ta' Lulju, 2007 fejn ir-rikorrenti talbet danni ta' erba' mitt Lira Maltin (Lm400) rapprezentanti mitejn tmienja u tmenin Lira Maltin (Lm288) bhala prezz ta' Steering Wheel unit

illi kellu hsara/difett latenti u mija u tnax-il Lira Maltin (Lm112) bhala xoghol kif ukoll danni morali.

L-intimat baghat risposta ghal din it-talba u attenda ghas-seduta.

Illi wara li sema' x-xhieda tar-rikorrenti li hija l-istess rikorrenti u wara li sema' x-xhieda ta' l-intimat li huwa rappresentant tad-ditta intimata u wara li ha konjizzjoni tal-fatti kif ukoll tac-cirkostanzi kollha tal-kaz;

Ikkunsidra s-segwenti:

Ir-rikorrenti xtart karozza "Fiat Punto" f'April 2002 minghand id-ditta intimata u f'Ottubru 2006 din zviluppat hsara fl-istearing wheel u fuq parir ta' l-intimat hi accettat illi jinbidel dan il-unit.

L-intimat issottometta illi l-hsara setghet kienet ikkawzata mill-istess rikorrenti minhabba l-fatt illi billi l-karozza hija ffitjata bil-'power steering', dan jista' facilment jizviluppa hsara kemm jekk ir-roti tal-karozza jkunu ntlqatu ma' bankina waqt li l-karozza tkun qeghda miexja jew waqt ipparkjar, kif ukoll tista' tkun ikkawzata billi l-karozza tigi pparkjata biz-zewg roti ta' gemb wiehed fuq xi bankina.

It-Tribunal jinnota illi:-

L-intimat issottometta dak illi jista' jigri jekk ir-rikorrenti taghmel certi manuvri bil-karozza izda minkejja illi t-tiswijiet saru ghand l-istess intimat, dan ma gab ebda prova illi dak li seta' gara fil-fatt kien gara kif ukoll lanqas ma eskluda l-fatt illi din il-hsara setghet kienet ikkawzata minn difett latenti.

Ghal dawn il-motivi:

It-Tribunal filwaqt li jichad l-ewwel eccezzjoni mressqa mill-intimat stante li bdew il-proceduri mad-Dipartiment tal-Konsumatur fi zmien sitt (6) xhur

minn meta r-rikorrenti nduna bil-problema, jilqa' t-talba tar-rikorrenti in parte u jordna lill-intimat ihallas lir-rikorrenti s-somma ta' mitejn Liri Maltin (Lm200) filwaqt illi jichad it-talba ghal danni morali bl-ispejjez jigu sopportati ugwalment bejn il-partijiet."

Is-socjeta` intimata appellat minn din is-sentenza biex tattakka r-regonament tat-Tribunal fuq zewg livelli. Bl-ewwel aggravju, fir-raffront tac-cahda mit-Tribunal ta' l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni [Artikolu 1431 (1), Kodici Civili] minnha opposta. Bit-tieni wiehed, riferibilment ghal valutazzjoni tal-piz tal-prova;

L-*iter* tal-fatti kif dawn johorgu mill-atti tal-kaz quddiem it-Tribunal huma s-segwenti:-

(1) Fid-19 ta' April, 2002 l-attrici xtrat vettura tal-marka "Fiat Punto" minghand is-socjeta` appellanti;

(2) Fit-23 ta' Ottubru, 2006 gie kkonstatat difett fl-*steering wheel* u l-kumpanija appellanti avzat lill-attrici li l-istess ghandu jigi rimpjazzat;

(3) B'ittra tal-konsulent legali taghha tat-22 ta' Dicembru, 2006 l-attrici ppretendiet li r-rimpjazzament ghandu jsir mill-kumpanija venditrici a spejjez taghha. Ghal din il-missiva s-socjeta` appellanti wiegbet li bhala "*gesture of good will*" kienet lesta taghtiha skont ta' 15% fuq il-kost ta' l-*steering wheel* u x-xoghol relattiv. F' din l-istess risposta, is-socjeta` rribattiet l-allegazzjoni ta' difetti latenti fil-vettura;

(4) L-attrici pprosegwiet b'ittra ufficcjali datata 1 ta' Frar, 2007, ghal liema s-socjeta` appellanti wiegbet b'ittra ufficcjali responsiva tat-2 ta' Marzu, 2007 biex tirrespingi l-pretensjoni ta' l-attrici ghat-tibdil ta' l-*steering wheel*;

(5) Il-kawza giet mill-attrici intavolata quddiem it-Tribunal fit-28 ta' Gunju, 2007;

Iffissati dawn il-fatti, il-motivazzjonijiet tat-Tribunal fis-sentenza appellata segwew dan ir-regonament. Is-

socjeta` intimata ma adduciet ebda prova ghas-sostenn tas-sottomissjoni taghha illi d-difett seta' kien ir-rizultat ta' certi manuvri fis-sewqan mill-attrici tal-vettura u lanqas ma eskludiet illi l-hsara setghet idderivat minn difett mohbi. Konsegwentement, ghadda biex cahad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni;

Ammess li kif ikkwalifikatu l-istess attrici appellata fl-Avviz tat-Talba taghha, id-difett kien wiehed latenti, il-prova tieghu kienet tinkombi lilha *qua* xerrejja, anke ghaliex wahda mill-kondizzjonijiet u l-bazi tal-garanzija dovuta mill-bejjiegh hi l-pre-ezistenza tad-difett. Ghaldaqstant, kif jinsab ritenut, "sakemm il-venditur jillimita ruhu biex jkkontesta l-vizzju, ma ghandux bzonn jaghmel ebda prova" ("**Giuseppe Vella -vs- Paolo Deguara**", Prim' Awla, Qorti Civili, 27 ta' Gunju, 1953);

Issa apparti dak li nghad mit-Tribunal dwar ir-rilevanza o meno tal-kontestazzjoni fis-sustanza tal-vizzju da parti tas-socjeta` appellanti, din ta' l-ahhar iddefendiet ruhha wkoll bl-estinzjoni ta' l-azzjoni proposta in kwantu din ma saretx fit-terminu preskritt ta' sitt xhur skond l-Artikolu 1431 (1) tal-Kodici Civili. Artikolu dan li jrid jinqara unitament ma' dak sussegwenti fis-subinciz (2) li jipprovdi li z-zmien ta' preskrizzjoni ma jibdiex jghaddi hlief "minn dak in-nhar li seta' jkun li x-xerrej jikxef id-difett". Li jfisser, skond l-interpretazzjoni akkordata lil dawn il-kliem mill-Qrati, illi "*d-dies scientiae* ma huwiex dak li fih tigi notata jew riskontrata irregolarita fil-funzjonament imma dak li fih jigi accertat id-difett" ("**Maria Rose Muscat Baldacchino -vs- Edmond Vincent Kind *nomine***", Appell Kummercjali, 18 ta' Ottubru, 1963). Kif ulterjorment approfondit, "dan ifisser illi jekk id-difett li jimmanifesta ruhu jkun tali li jqanqal f'persuna ragonevoli dubbju fil-kwalita ta' l-oggett mixtri li kellu normalment iwassal ghal sospett fondat illi l-kostruzzjoni kienet affetta minn mankament ta' certa gravita li kien jintitola lix-xerrej ghal riduzzjoni fil-prezz jew addirittura ghar-rexxissjoni tal-kuntratt ta' kompravendita, it-terminu ta' preskrizzjoni kellu jibda jiskatta minn dak iz-zmien. Dan ghax il-ligi tesigi li l-kompratur minn dak il-

mument li kien seta' jkun jaf bl-ezistenza ta' dan id-difett kien obligat li minnufih jinvestiga biex jistabilixxi n-natura u l-estensjoni ta' tali difett" ("**Carmelo Dimech -vs- Francis Xuereb et**", Appell, 15 ta' Dicembru, 1997);

Dan premiss, kien il-kompitu tat-Tribunal li, kif dikjarat fl-Artikolu 21 (1) ta' l-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur, jassigura li kull kwestjoni dwar preskrizzjoni tingata' skond il-ligi. Minn dak li nghad hawn fuq, hu kellu jezamina il-*punctum temporis* meta l-attrici appellata accertat ruhha mill-ezistenza tad-difett u jghaddi biex jiddetermina jekk l-azzjoni proposta saretx fit-terminu provvdut mil-ligi fl-Artikolu 1431 (1) tal-Kodici Civili. Terminu dan li, tnehhi xi vucijiet diskordanti, hu pacifikament meqjus bhala wiehed dekadenzjali. F' dan l-istess ezercizzju t-Tribunal kien mistenni li jistharreg il-kondotta tas-socjeta` appellanti venditrici. Dan ghall-fini li jkun accertat jekk din is-socjeta` rrikonoxxiex id-difett u din l-imgieba taghha kienetx tali li ssalva lill-kompratrici mill-effett tad-dekadenza. (Ara "**Maria Tanti -vs- George Cassar nomine**", Qorti tal-Kummerc, 1950). Dan, salv dejjem f' cirkustanzi bhal dawn, illi r-rikonoxximent kien wiehed "car, formali, esplicitu u inkondizzjonat" ("**Emmanuele Camilleri nomine -vs- Anthony Calascione nomine**", Qorti tal-Kummerc, 29 ta' Ottubru, 1954);

Minn dan kollu fil-kaz in ezami ma sar xejn u t-Tribunal naqas milli jipprovdi motivazzjoni serja l-ghala kien qed jichad l-preskrizzjoni eccepita. Ghal darb'ohra jkollu jinghad minn din il-Qorti illi l-attribuzzjoni tas-sommarjeta tad-decizjoni vestita fit-Tribunal mil-ligi ma ghandhiex titraduci ruhha f' leggerezza jew tigi ridotta ghal generalizzar tac-cahda jew ta' l-akkoljiment minghajr l-akkompanjament u s-sodisfazzjon ta' ragonar intelligibbli, anke jekk mhux approfondit;

Issa in bazi ghall-atti attendibbli, fl-ahjar ipotesi ghall-attrici din saret taf bil-vizzju latenti fl-*steering wheel* f' Ottubru, 2006. Dan jirrizulta sew mill-ittra taghha tas-6 ta'

Novembru, 2006 lis-socjeta` produttrici tal-vetturi Fiat fl-Italja, kif ukoll mill-missivi l-oħra li segwew, dwar liema saret referenza fl-esposizzjoni tal-fatti. Li jfisser li bl-applikazzjoni ta' l-Artikolu 1431 (1), Kodici Civili l-attrici kien jenhtiegilha tesperixxi l-azzjoni tagħha, almenu, mhux aktar tard minn Mejju 2007 għall-iskop li tarresta d-dekadenza. Invece, il-kawza giet minnha hekk ipprezentata fit-28 ta' Gunju, 2007, u allura wara d-dekors tas-sitt xhur li jippreciza l-precitat artikolu. Trattasi ta' terminu ta' dekadenza, l-ittra ufficcjali li ntbagħtet fl-1 ta' Frar, 2007 ma kellhiex l-effett li tinterrompi dan it-terminu;

Fuq il-punt il-gurisprudenza tal-Qrati tagħna tinsisti illi “d-denunzja tal-vizzju lill-venditur, anke ufficcjament, ma tiswiex biex izzomm l-azzjoni” (“**Joseph Tanti Palmier - vs- Joseph Runza Mifsud *nomine***”, Qorti tal-Kummerċ, 25 ta' Novembru, 1960). B' egwal mod ingħad fil-kaz ta' trattattivi bejn il-partijiet waqt id-dekorrenza taz-zmien, ammenokke l-venditur ma jkunx spicca bħala effett u fil-kors ta' l-istess trattattivi rrikonoxxa u ammetta l-eżistenza tal-vizzju jew ma kkuntrastax l-eżistenza tiegħu (**Kollez. Vol. XXXVIII P III p 723 u Vol. XLIV P III p 776**). Fil-kaz prezenti dan ir-rikonoxximent ma jeżistix u mhux suffragat minn ebda kondotta processwali tas-socjeta` appellanti jew mill-ittri tagħha pre-processwali. Irid jingħad, imbagħad, illi kuntrarjament għal dak ritenut mit-Tribunal l-ebda ripar ma sar mis-socjeta` appellanti fir-rigward tal-vizzju fl-*steering wheel*;

Huwa veru li s-socjeta` appellanti offriet lill-attrici riduzzjoni ta' hmistax fil-mija fuq il-prezz ta' l-*steering wheel* u l-kost tax-xogħol, izda, kif jinsab ukoll ritenut, “l-offerti li jsiru in linea ta' transazzjoni ma għandhomx l-effikaccja li jinterrompu l-preskrizzjoni jew l-effikaccja tar-rikonoxximent tad-dejn għaliex proposti simili jsiru mingħajr pregudizzju tad-drittijiet rispettivi tal-kontendenti” (“**Neg. Carmelo Chetcuti et -vs- Neg. Costantino Balzan et**”, Appell Kummerċjali, 3 ta' Frar, 1950). Del resto, kif jingħad fl-ittra tal-kumpanija appellanti tat-12 ta' Jannar, 2007 dik l-offerta tagħha kienet qed issir bħala

gest ta' bona volonta u b'rieda tajba lejn il-klijenta u mhux ghax kienet b'xi mod irrikonoxxiet ir-responsabilita` ghad-difett riskontrat fil-karozza mibjugha. Ara f' dan l-istess sens is-sentenza fl-ismijiet **"Carmelo Buttigieg -vs- Eucharistico Zammit et nomine"**, Appell, 7 ta' Ottubru, 1997;

Il-premess hu bizzzejjed biex fuq il-punt ta' l-eccepita preskrizzjoni l-Qorti tasal ghal konkluzjoni ghal kollox diversa minn dik tat-Tribunal.

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti qed tilqa' l-appell devolut lilha u b'hekk thassar u tirrevoka d-decizjoni appellata fejn din cahdet l-eccezzjoni ta' l-estinzjoni ta' l-azzjoni a norma ta' l-Artikolu 1431 (1) tal-Kodici Civili. Tilqa' invece din l-istess eccezzjoni u b'hekk tiddikjara maghluqa l-kontroversja bejn il-partijiet, bl-ispejjez kollha jitbategw mill-attrici appellata.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----